

Handelingswerkwoorden: ontwikkeling en leergedrag in kaart

Groeiend naar toenemende kwaliteit, **complexiteit**, eigenheid en zelfstandigheid

Cognitief	
omschrijving	handelingswerkwoorden
HERINNEREN <i>De leerling leert kennis ophalen uit het langetermijngeheugen</i>	Herkennen, benoemen, kiezen, onderscheiden, observeren, oplijsten, opschrijven, opzeggen, aanwijzen, (na)vertellen, beschrijven, herhalen, memoriseren, opsommen, opzeggen, weergeven ...
BEGRIJPEN <i>kennis ophalen uit het langetermijngeheugen en er betekenis aan geven</i>	in eigen woorden weergeven/uitleggen, herformuleren, koppelen, toelichten, vergelijken, ordenen, in verband brengen, verduidelijken, conclusie trekken, situeren, omschrijven, weergeven, beschrijven, omzetten, verklaren, uitleggen, samenvatten, indelen, onderscheiden, voorbeelden geven, aantonen, verduidelijken, vergelijken, in verband brengen, besluiten,...
TOEPASSEN <i>verworven kennis en inzichten bij een nieuwe opdracht gebruiken</i>	gebruikmaken van, experimenteren, hanteren, in praktijk brengen, laten zien hoe, uitproberen, trainen, oplossen, voortbouwen, aanpassen, uitvoeren, aftoetsen aan, beheersen, deelnemen, handelen, inoefenen, uitwerken, verwerken, aanvullen, aanwenden, bewerken, gebruik maken van, omgaan met, voorstellen, ...
ANALYSEREN <i>een geheel verdelen in onderdelen en bestuderen hoe de onderdelen aan elkaar en aan het geheel gerelateerd zijn en elkaar beïnvloeden</i>	integreren, ontleden, uit elkaar houden van relevantie/belangrijkheid/verschillen, samenhang zien, selecteren, uitkiezen, focussen, patronen ontdekken, patronen beschrijven, informatie verwerken, onderscheiden, besluiten, uitzoeken, benadrukken, ontleden, vergelijken van verbanden, samenhang zien, ...
EVALUEREN <i>een oordeel geven en dat oordeel onderbouwen aan de hand van criteria</i>	testen, aftoetsen, detecteren op fouten, beoordelen, keuze beargumenteren, standpunt innemen, mening presenteren, standpunt/mening onderbouwen, controleren, nazien, beoordelen, standpunt verdedigen, standpunt innemen, keuze verantwoorden, keuze beargumenteren, evalueren, overtuigen, overwegen, concluderen, waarderen,...
CREEREN <i>kenniselementen samenbrengen en reorganiseren tot een nieuw coherent en functioneel geheel</i>	creatief denken, innoveren, alternatieven bedenken, maken, ontwerpen, visualiseren, uitvinden, veranderen, ontwerpen, oplossingsplan voorstellen, veranderen, verbeteren, vervangen, creatief oplossen, herzien, aanpassen, bewerken, integreren, samenstellen, toevoegen, creatief oplossen, ontwikkelen, ...

Handelingswerkwoorden: ontwikkeling en leergedrag in kaart

Groeiend naar toenemende kwaliteit, complexiteit, **eigenheid** en zelfstandigheid

Affectief	
omschrijving	handelingswerkwoorden
ONTVANGEN <i>openstaan voor opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken...</i>	aandacht geven aan, kiezen, kijken, luisteren, ruiken, voelen, proeven, aanvaarden, accepteren, alert zijn, opmerken, vragen, waarnemen, wijzen naar, zien, vasthouden, opmerken, benoemen, beschrijven, ervaren, luisteren, omgaan met, volgen,...
REAGEREN <i>reageren op opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken...</i>	antwoorden, aanbieden, bespreken, proberen, samenwerken, selecteren, uitdrukken, uitvoeren, vinden, deelnemen, reageren, verder gaan, volgen, bijdragen aan, vervolledigen, zich houden aan, voorstellen om ...
WAARDEREN <i>voorkeur tonen en belang hechten aan opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken...</i>	aanbevelen, appreciëren, initiëren, koesteren, nastreven, overtuigen, ondersteunen, waarderen, promoten, aanvaarden, bekritisieren, beoordelen, beslissen, demonstreren, kiezen, nastreven, op zoek gaan naar, uitleggen, volgen, voorstellen, weerleggen, ...
ORGANISEREN <i>handelen vanuit een persoonlijk kader waarin voorkeuren, opvattingen, gedrag, gebeurtenissen, informatie, taken... geïnternaliseerd zijn, maar waarin nog conflicten zijn</i>	identificeren, integreren, structureren, combineren, prioriteren, veranderen, verdedigen, verduidelijken, aanpassen, afwegen, bespreken, beoordelen, creëren, formuleren, integreren, onderzoeken, ontwikkelen, ordenen, organiseren, prioriteren, uitbreiden, uitleggen, uitzoeken, verdedigen, verduidelijken, vergelijken, verklaren, vervolledigen ...
KARAKTERISEREN <i>consistent en authentiek handelen vanuit een geïnternaliseerd en persoonlijk kader</i>	gedragen, handelen naar, herzien, vertonen, reviseren, aanvaarden, beïnvloeden, besluiten, bevestigen, oordelen, oplossen, vertonen, voorstellen, waarderen, weergeven, wijzigen, ...

Handelingswerkwoorden: ontwikkeling en leergedrag in kaart

Groeiend naar toenemende complexiteit, internalisering, eigenheid en **zelfstandigheid**

Vaardigheid	
omschrijving	handelingswerkwoorden
IMITEREN een vaardigheid observeren en nadoen	herhalen, imiteren, kopiëren, na-apen, nabootsen, nadoen, namaken, naspelen, proberen ...
MANIPULEREN een vaardigheid uitvoeren na instructie	oefenen, repeteren, trainen, heruitvoeren, doorzetten, volbrengen, voldoen ...
VERFIJNEN een vaardigheid zelfstandig uitvoeren	verfijnen, bijstellen, aanpassen, perfectioneren, tonen, demonstreren, vervullen ...
ORGANISEREN een vaardigheid in een andere vorm toepassen en integreren met andere kennis en vaardigheden	integreren, relateren, interpreteren, coördineren, omzetten, combineren, construeren, ontwikkelen, variëren, veranderen, wijzigen, ...
KARAKTERISEREN een vaardigheid, in combinatie met andere vaardigheden, natuurlijk, automatisch spontaan en/of onbewust toepassen	automatiseren, eigen maken, beheersen, internaliseren, creëren, uitdenken, vertonen ...

Bronnen

Publicaties:

- Rombaut, Eef, Molein, Ingrid, Severen, Tine Van. *De herziene taxonomie van Bloom in de klas een inspiratieboek voor de leraar*. Pelckmans Pro, 2020.
- Pameijer, N. K. *Handelingsgericht werken in de klas: de leerkracht doet ertoe!* Acco, 2010.
- Meersbergen, Erik van, and Peter de Vries. *Handelingsgericht werken in passend onderwijs: achtergronden, aanpak en hulpmiddelen*. Perspectief Uitgevers, 2021.
- Nuyens, Tijn, et al. *Dialooginstrument HGW: meer diepgang in de collegiale dialoog*. Bazalt Educatieve Uitgaven, 2016.

(recensie: <https://boeketjeonderwijs.com/2020/03/07/dialooginstrument-hgw>)

Websites:

- Op deze website vind je informatie over handelingsgericht werken (HGW) of handelingsgerichte diagnostiek (HGD) in Vlaanderen:

<https://www2.topungent.be/hgw/?pg=13&pt=2&nv=1>